

Комунальний заклад «Новгородківський заклад загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів» Семенівської сільської ради Мелітопольського району Запорізької області

Бінарний урок біології та історії

Тема: ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА

Підготували: Смелянська Оксана Анатоліївна, учитель біології, спеціаліст вищої категорії, старший учитель

Панкова Олена Володимирівна, учитель історії та правознавства, спеціаліст вищої категорії, старший учитель

Бінарний урок біології та історії

Тема: ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА

Мета: охарактеризувати поняття «глобальні проблеми людства»; визначити причини виникнення, особливості кожної з проблем, можливі шляхи розв'язання; розвивати вміння оцінювати наслідки прояву глобальних проблем на сучасному етапі розвитку людства, вміння самостійно опрацьовувати різноманітні джерела географічних знань.

Обладнання: політична карта світу, атласи, підручники, доповіді, комп'ютерні презентації

Основні поняття: глобальні проблеми людства, військовий конфлікт, тероризм, демографічна ситуація, демографічний вибух, альтернативні джерела енергії, продовольча криза, екологічна криза.

Тип уроку: формування нових знань, вмінь і навичок

Форма проведення: урок-конференція

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань, вмінь і навичок

Вчитель історії

Добрий день. Ми починаємо наш урок. Мабуть ви звернули увагу, що на сьогоднішньому уроці у нас присутні гості – це вчителі нашої школи. Давайте привітаємо їх.

Ми всі є жителями планети Земля. Від нас-людей, залежить її радість та горе, її хвороби та втрати. Її майбутнє та саме існування. Тому символом нашого уроку є планета і невеличкий особистий світ кожного з нас. Але і всі ми є також часточками цієї великої планети, тому нехай ці емблеми супроводжують нас протягом уроку. Діти ви знаєте, що наша Земля існує вже дуже давно. І за цей час стикалася з багатьма проблемами, винуватцями яких є ми – люди. Тож пропоную вам уважно переглянути невеликий ролик та сформулювати тему нашого уроку.

(ролік «Глобальні проблеми людства»)

(Діти відповідають)

Вчитель біології

- Тема нашого уроку «Глобальні проблеми людства»
- Мета...
- Для досягнення мети ми працюємо з таким планом (на дошці):

1. Проблема війни і миру.
2. Екологічна проблема.
3. Сировинна і енергетична.
4. Демографічна.
5. Продовольча.
6. Проблема освоєння Світового океану.
7. Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються.
8. Мирне освоєння космосу.
9. Боротьба з невиліковними хворобами.
10. Інші проблеми

Уважно опрацювавши урок за планом та розібравшись з термінами ми зможемо дати відповідь на проблемне питання уроку: **чи є актуальною на сьогоднішній день ця проблема?**

- Сьогодні ми будемо працювати з такими термінами та поняттями, які протягом уроку ви, будь ласка, записуйте в свій словничок термінів та понять:

глобальні проблеми людства, військовий конфлікт, тероризм, демографічна ситуація, демографічний вибух, альтернативні джерела енергії, продовольча криза, екологічна криза.

Діти ви звернули увагу, що словничок складається з історичних та біологічних понять та термінів, а на уроці присутні два учителі? Це тому, що наш сьогоднішній урок є бінарним, тобто історико-біологічним. Дана проблема стосується як історії так і біології.

Епіграфами нашого уроку є вислови вчених:

- «Раніше природа лякала людину, а тепер людина лякає природу» (Ж. І. Кусто).
- «Ми отримали у спадок неказанно прекрасний сад, але наша біда в тім, що ми погані садівники» (Д. Дарелл).

В кінці уроку ми з вами з'ясуємо, як ці вислови пов'язані з темою і чи є вони доцільними.

Вчитель історії

III. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності

Процес взаємодії суспільства і природи дійшов кількісної і якісної межі, коли виник феномен взаємодії всього людського суспільства з усією природою планети. Науково-технічна революція призвела, з одного боку, до формування у людства всеохопної системи знань і технологій, з другого — до збільшення антропогенного впливу на природу. Сформувалися складні господарські системи, вплив яких поширюється на весь світ. Як результат — почав зростати взаємозв'язок і взаємозалежність господарського та політичного життя країн і народів світу. Сутність цих процесів і явищ породжує глобальні проблеми, тобто проблеми, щостосуються всього людства..

«Асоціативний куш»: З чим у вас асоціюється поняття *«глобальні проблеми»*.

Науковці налічують кілька десятків проблем, які за своєю всеосяжністю можна вважати глобальними. Усі глобальні проблеми можна поділити на політичні, економічні, демографічні, соціальні та екологічні.

(на аркушах знаходяться глобальні та звичайні проблеми людства. Ваша задача знайти саме глобальні проблеми і зачитати їх, прикріпивши на дошку).

Дійсно, діти, ви правильно визначили проблеми, а зараз спробуємо розібратись в сутності глобальних проблем, визначити причини їх виникнення та способи подолання.

IV. Вивчення нового матеріалу

Серед глобальних проблем, які стоять нині перед людством, найгострішими є:

- Проблема війни і миру.
- Екологічна проблема.
- Сировинна і енергетична.
- Демографічна.
- Продовольча.
- Проблема освоєння Світового океану.
- Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються.
- Мирне освоєння космосу.
- Боротьба з невиліковними хворобами.

Також людство хвилюють проблеми:

- Дефіцит демократії

- Бюрократизм
- Тероризм
- Піратство
- Криза культури і духовності
- Урбанізація
- Проблема молоді і т.д

Словникова робота.

Глобальні проблеми людства – це проблеми, які охоплюють весь світ, створюють загрозу для його сьогодення і майбутнього і вимагають для свого розв'язання спільних зусиль всіх держав і народів. Для вирішення цих проблем ми зібралися з вами на конференцію, учасниками яких є *бучнів-доповідачів* – «представників різних міжнародних організацій», а також – «кореспондент» газети «Вісник Новгородківки» з питаннями для обговорення. Решта учасників нашої конференції також можуть приєднатися та задавати хвилюючі їх запитання до доповідей.

На передодні цим учням було дано завдання дослідити групу проблем та представити результати дослідження у вигляді презентації за затвердженим планом.

План.

- а) сутність глобальних проблем людства.
- б) причини виникнення.
- в) способи подолання.

Під час виступів ви заповнюєте таблицю, яка запропонована в конспекті. А зараз давайте прослухаємо виступи представників різних організацій з глобальних проблем.

3. Доповіді учнів та їх обговорення

1. Проблема війни і миру

Проблема збереження миру і відведення світової війни. Це проблема №1. За підрахунками вчених, за всю історію людства у світі було 14,5 тисяч війн, у яких загинуло 3,5 млрд. осіб. Нова світова війна неминуче буде ядерною, і наслідки її будуть жахливі – загроза існування Землі. До слова запрошуються представники Ради Безпеки і Співробітництва, які висвітлять проблему війни і миру в сучасному світі. (Презентація 1)

До вашої уваги практичне завдання.

Практичне завдання. Прокоментуйте:

мал.54, ст.100 «Кількість збройних конфліктів»;
мал. 56, с. 101 «Країни, що належать до світових лідерів за витратами на оборону»

Поряд з даною проблемою на сьогодні гостро стоять проблеми *міжнародної злочинності* (сіцилійська “мафія”, американська “коза-ностра”, колумбійські наркокартелі тісно співпрацюють між собою і заробляють сотні мільйонів доларів) та *тероризм* (є проявом глобальної злочинності і частопороджений регіональними конфліктами), а також *сучасне піратство* (напад у відкритому морі на судна з метою захоплення і пограбування)

Чи можете ви навести приклади позитивних змін на шляху до вирішення проблеми?

Вчитель біології

2. Демографічна і продовольча проблеми

До слова запрошуються експерт ООН з питань народонаселення та протидії голоду, який висвітлить демографічну та продовольчу проблеми сучасного світу. (Презентація 2)

Із зростанням кількості населення виникає низка проблем: забезпечення людей продуктами харчування:

- 2/3 людства мають дефіцит продуктів харчування;
- Північна Америка і Західна Європа – надлишок продовольства;
- голодуючі регіони – країни Азії, Африки, Латинської Америки
- екстенсивний шлях вирішення проблеми (вичерпав себе);
- інтенсивний (нові технології; нова техніка; біотехнології; нові високоврожайні сорти; меліорація, механізація; хімізація.

Чи можна вважати, що “демографічний вибух” закінчився?

Яку допомогу надають розвинуті країни, що б розв’язати продовольчу проблему на планеті?

Чи не перебільшуєте ви суть демографічної проблеми, адже проблема перенаселення досить успішно розв’язується у ряді азіатських країн, таких, як Південна Корея, Китай?

3. Проблема подолання відсталості країн, що розвиваються та проблема боротьби з невиліковними хворобами

До слова запрошується представник ЮНЕСКО, яка висвітлить проблему подолання відсталості країн, що розвиваються.

(Презентація 3)

- ✓ Рівень доходів на душу населення у розвинутих країнах в 10 разів вищий ніж в країнах, що розвиваються. Цей розрив щорічно наростає!
- ✓ За даними ООН, лише за одну хвилину вмирає від 25 до 30 дітей, здебільшого в країнах, що розвиваються.
- ✓ Тривалість життя у Андоррі становить 83 роки, Японії, Сан-Марино, Швейцарії - 81 рік, Мозамбіку, Замбії - 37 років

Тобто ви стверджуєте, що головною передумовою подолання багатьох хвороб є подолання бідності?

Якщо проблема бідності буде вирішена, то й зникнуть всі соціальні проблеми?

Чи потрібна, на вашу думку, така допомога пострадянським країнам, наприклад Україні?

Як світова спільнота може пом'якшити проблему відсталості країн, що розвиваються?

Вчитель історії

4. Сировинна і енергетична та проблема освоєння Світового океану

До слова запрошується представник регіональної комісії по економіці при ООН , який висвітлить сировинно-енергетичну проблему та проблему освоєння Світового океану.

(Презентація 4)

За останні 50 років людство використало понад 60 % усього палива з розвіданих запасів. Постає проблема пошуку нових родовищ і видобування корисних копалин у важкодоступних районах, на шельфах морів та океанів.

Щороку у води Світового океану потрапляє понад 10млн.т нафти. Поясніть, як нафтова плівка впливає на живі організми океану?

Як проблеми Світового океану стосуються України?

Чи можете ви навести приклади конкретних заходів, які запроваджують для розв'язання сировинно-енергетичної проблеми?

Вчитель біології

5. Екологічна проблема та мирне освоєння космосу

До слова запрошується представник Міжнародної ради по програмі «Природа і біосфера, яка висвітлить екологічну проблему та проблему освоєння космосу.

(Презентація 5)

- ✓ Кількість техногенних відходів за останні 30 років із 40 виросли до 100 млрд т;
- ✓ Територія України розглядається в світі як район планети, де стан природного довкілля оцінюється як несприятливий, а в окремих місцях - критичний. Україна входить в десятку лідерів по викидам шкідливих речовин в атмосферу.

Практичне завдання: біологія, сторінка 176

Чому екологічні проблеми поширені повсюдно?

Що потрібно робити, для того щоб ця екологічна криза не переросла в глобальну екологічну катастрофу?

Вчитель історії

4. Учень оголошує результат проведеного анкетування середучнів 10- 11х класів, та презентує результати у вигляді діаграми. (Анкети у додатку до уроку)

V. Закріплення вивченого матеріалу

VI. Підсумки уроку

В ході роботи ви працювали з таблицею, тож:

- ✓ Які проблеми на сьогодні являються найбільш актуальними?
- ✓ Що їх поєднує?
- ✓ Які існують шляхи вирішення?

Наш урок добігає кінця. Ми отримали багато інформації з даного питання і тепер ми можемо повернутися до наших епіграфів і проаналізувавши їх відповіді як ці вислови пов'язані з темою і чи є вони доцільними

Діти відповідають

А тепер звернемося до проблемного питання: чи є актуальною на сьогодні ця проблема?(Учні відповідають)

А тепер, діти, давайте поміркуємо: що кожен з нас особисто може запропонувати, щоб наша планета була щасливою?

(Відповіді учні фіксують на стікери та вішають на дошку)

Вчитель біології

Слово вчителя. Ми розібрали далеко не всі глобальні проблеми, які стоять перед людством. Сподіваюся, що ви зрозуміли головне: глобальність проблем потребує таких же глобальних, загальних дій. Сьогодні людство стоїть перед вибором: або воно мобілізує всю силу сучасної науки і техніки, щоб швидко вирішити всі проблеми нашого часу, або деградацію біосфери зупинити буде вже неможливо.

Мета нашого уроку була не залякати вас або зіпсувати настрій, ні! Головною метою стояло настановити вас на думку про подальший благополучний розвиток людства, одже ви молоде, прогресивне, підрастаюче покоління яке і є нашим майбутнім. Можливо серед вас сидять майбутні винахідники та науковці, і мені б дуже хотілось щоб ви ввійшли в історію не як винахідники нової суперпотужної зброї, а світ вас знав як вченого - розробника альтернативного виду енергії, або вченого який зміг зупинити рак та СНІД, COVID-19.

VII. Домашнє завдання

- З історії повторити параграф 21 – 22. Поміркувати над проблемним питанням уроку.
- З біології опрацювати §41, с.174, підг. проєкт

